

iz mnoštva lepih svojstava izrođiti kombinacije koje izmiču proračunu? Jer dobrota i zdrav razum mogu dati potištenost, lepota i mašta — zločudnu nevericu, vedrina i skromnost — iprekomeran strah.

Nesagledivi mogu biti rezultati naše dobre volje; jer se dobrota u došoj usmerenosti može okrenuti protiv dobronamernosti, dobrostivosti, dobrovoljnosti, dobrosusedstva i dobročinstva.

Da li je naš rečnik dovoljno bogat da bi ono što je lepo bilo i raznovrsno? Lep stas nije isto što i lepo ponašanje, a ovo se razlikuje od lepih misli. One, pak, drugače su od lepih očiju, a lepe oči od lepe buuućnosti. I hocemo li umeti da odgometnemo poruke koje ono donosi? Ako glava znači usredstvenost prevladavanja, vrat — uzajamnost, trup — dimenziju homeostatičnosti, a udovi — povratarstvo istog, šta ili teli znaci glava na vratu, vrat između glave i trupa, udovi na trupu i u dodiru sa ostalim? Ruke i noge sklapaju međusobno i sa trupom

ugao skravnosti
ugao istinske radosti
ugao mužnosti
ugao suprljuna

i još bezbroj drugih, oštih, pravih i tupih uglova od kojih nijedan nije bezimen. Položaji laktova pri svakodnevnim radnjama i kolena pri hodu, trčanju, čučanju, položaji i pokreti zglobova šake i gležnjeva, a, iznad svega, deset prstiju na rukama stvaraju neiscrpne kombinacije obdarene smislim, a koje se, pri dodiru tela sa predmetima ispoljavaju i komplikuju.

A može li se ustvrditi da dete kad spava znači isto što i dete kad jede, mokri ili plaće? Dve radnje istog ibića razlikuju se koliko i dva posebna bića. U sporost i jednostavnosti detinjeg života svako njegovo stanje predstavlja jedan mit.

Znamo li mi dobro svoj ljubavni posao? koje reči izgovarati, kakve slike zamišljati, šta jesti, pići, kakkvom se mašći i mimošom mazati, kakve voljne i nevoljne pokrete činiti, ikako svojom svesću ovlađati tokom ljubavnog čina, a da sve ne ostane na zbrajanju reči, na biljnoj i životinjskoj smesi, na mehaničkom sklopu gvožda i kaučuka, na uzrastu veštačkog mišljenja? Već da ono podjednakovo bude višeno analizi, sintezi, logici, intuiciji, imaginaciji, spontanosti i refleksivnosti, te da mu je inteligencija sve obuhvatna, a život potpuno uspešan.

1. Neka pronalazi nove stvari, nova imena za poznate stvari, neka preraspodeljuje poznata imena poznatih stvari, neka prideva stara novim stvarima.

2. Neka pamti datume rođenja i smrti.

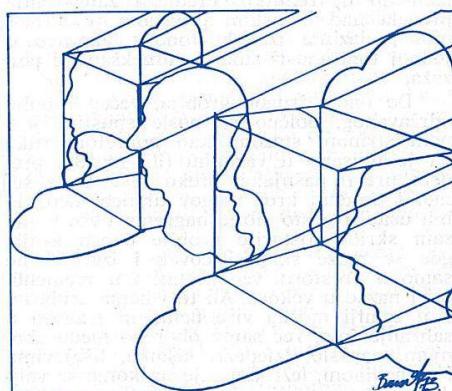
3. Neka razume smisao pojedinačnih bića i stvari (šta znači lav, voda, kauboj, kašika) i složenijih sistema (vodovod, kanalizacija, saobraćaj, struja, država, TV i PTT).

4. Neka sa što više ljudi uspostavi odnose, sasvim jednostavne, jasne, ograničenog broja svojstava. Prema suprotnom polu neka je strasno, prema svom potomku brižno, svojoj zemlji neka je odano, na poslu revnosno, prema glijuposti nadmoćno, prema nepoznatom ravnođušno.

5. Neka odbaci nasilne podele na živo i neživo, muško i žensko, prosto i složeno; na vrste i rodove, klase i kaste, plemena, potrodice. Ukažeće mu se primarne veze po boji, broju, tvrdoći i obliku. Jedna stolica naći će se u istom redu sa jednim suncem na nebu, jednom glamom na telu, jednom ribom u moru; dva oka sa dva ulaza u tunel, dva pola na Zemlji, dva točka na biciklu. Tri noge tronošća sa tri dimenzije prostora i tri zlatna pravila. Otkriće se veza između rubina, starih zvezda i ptičijeg ključa; između mekog: masla, perja, trbuha i mulja; tvrdog: kosti, suvog hleba, orahove ljuške; između oblog: oblutka, dinje i ljudske lobanje, i uglastog: trna, lakta i rubljeg perja.

vera blagojević

SVAKI DAŠNJICA

ČOVEK NA PROZORU

Čovek koji se video dopola, oslonjen laktovima na ram prozora, neprekidno se nalazio na tom istom mestu. U svakom trenutku kada bih slučajno pogledala napolje, osmatrajući kakvo je vreme, gledajući predeo, prateći promene ili avione koji su nadletali, ta tamna mrlja, njegova okrugla glava, privlačila je pogled. Posmatrala bih ga krajicom oka, pomalo nehatno, ne dajući mu do znanja da privlači pažnju. Osvetljen bleštavim jutarnjim suncem, taj čovek izgledao je još uvek jakih pleća, ali mrka i već smeđurana koža na rukama i licu odačala je starenje. Nepomično je satima stajao na prozoru i činilo se da mu čitava druga polovina tela visi nad nevidljivim prostorom iza prozora. Čvrsto se držao za okvir prozora, sav ukočen, napetih mišića, kada se drži za belu oštru hrid koja se nadnela nad ambis. Njegove oči bile su upute u jednu udaljenu tačku između dva brda, u srebrnu nit potoka koja je cepala dolinu na dva dela. Kao da je osluškivao žubor čiste vode. Snaga njegovog pogleda bila je takva da se u večernjim časovima činilo da voda teče i dopire do samog podnožja zgrade i narasta do tog ostarelog lica. Blesak bi na tren osvetlio njegove bore i usahlu kožu, stegnuto i zamišljeno lice bi se raz-

vedrilo, a potom iznova utorulo u nemo posmatranje ili u neki dubok san koji je, možda, neprekidno trajao u tom čudnom položaju čoveka na prozoru.

ŽENA KUPUJE MESO

U samoposluži, u odeljku sa mesom, dok stojimo u redu, jedna žena ispred nas bira. Ona zaviruje u staklenu vitrinu (hladnjak), saginjući se veoma nisko, gotovo u klečeći položaj. Koleba se i najzad pokazuje prstom od kog komada da joj se odseče. Privlači pažnju pomnog kojom obavlja kupovinu. Potom pažljivo prati svaki zahvat mesara, oštru ivicu noža, kazaljku na vagi. Lice joj se menja, odobravajući ili mršteći se. Grči se ili iznenada sine, ako je mesar uspeo da odseče baš komad koji je ona poželeta. Prvim izborom, međutim, ne završava se njena kupovina. Dok prodavac, otlanjajući nož, pakuje govedinu, ona iznova bira od druge vrste, svinjetinu, a to se kasnije ponavlja i sa jagnjetinom. Kupuje po komad od svake vrste. Pri tom ne samo što dugo razgleda, već kao da želi i da opipa svaki odabran deo, da proveri njegovu mekoću ili da ga prinese licu i oseti miris. Zatim veoma dugo objašnjava šta još želi, proverava da li je to mesar tačno shvatio. Pominje vrste jela, u koju svrhu će meso upotrebiti. Govori o začinima, o dužini kuhanja. Njena kotarica se puni. I kada smo se ponadali da je sve završeno, ona uzima i jedno pile, belo, očišćeno, uz prigovor da je »mršavo«. Dok se udaljava, za trenutak je gledamo: mršava je, sva uvrnutu, sa tankim i suvim nogama. Pomišljamo na one suve biljke mesožderke koje usred livade svojim razjapljenim laticama hvataju krupne mesnate insekte, proždiru ih, a ipak ostaju suve, izdignute iznad bilja, iznad sitnog rastinja.

ČOVEK NA KLUPI

Tog starijeg čoveka, još uvek punog snađe, zapazila sam odmah po dolasku u novi kraj. Od rane zore vrzmao se oko kuće, praznih ruku, nespretno obešenih niz veliko telo. Takvog izgleda i veoma mirnog ali sparušenog lica, umornih žutih očiju i nezainteresovanog pogleda, delovao je kao da ne zna kako da započne dan i šta da uradi sa sobom, kuda da se dene. Hodao je tromo ispred ulaznih vrata gore-dole i samo ponekad podizao glavu posmatrajući nebo ili visoke solitere unaokolo. Lice mu je uvek ostajalo ravnodušno. Bio je neprekidno oko zgrade, gegajući levo-desno. Verovatno je još od detinjstva imao ravne tabane i taj nedostatak vukao je čitavog života. Leti je išao u starim kućnim papučama, a noge su mu bile modre i veoma natčene.

Kada su postavljene klupe na široki travnati plato ispred zgrade, čovek se smestio na jednu od njih i više se nije micao sa tog mesta. Kao što je ranije hodoao, sađe da je danima sedeo ne oslovjavajući nikoga i ne govoreći ništa. Isto tako, ni njega niko nije imao šta da pita. Na drvenu klupu dolazio je u rano jutro i ostajao sve do kasno u noć. Činilo mi se da je taj krupni čovek, uvijen u crni pohaban mantil, sedeo na toj klupi i u vreme kišnih dana. Možda je na njoj i spavao i pored udobnog stana na nekom od spratova solitera. Voleo je da bude napolju.